

MLO - ZA GLAVNO MESTO LJUBLJANO
POVERJENIŠTVO ZA KULTURO IN UMETNOST

Krajiga
je
življenje
naše dobe.

Ljubljana, septembra 1948

O sistemu naših ljudskih knjižnic.

Ljudske knjižnice imajo v Sloveniji danes že stoletne tradicije. Prav iz te tradicije so nastale norme knjižničnega dela, ki se razlikujejo od ureditve ljudskih knjižnic v drugih republikah pri nas.

Prva značilnost je, da se od nekdanj nastajale in delovale ljudske knjižnice pod okriljem masovnih organizacij. Sprv. so bila to narodnobufiteljska društva slovenskega malega meščanstva okoli čitalnic. Kasneje so postale ljudske knjižnice propagandne orodje posameznih političnih strank. Danes pa vodi ljudske knjižnice Ljudska prosveta kot kulturno-prosvetni organ masovnih organizacij.

Prav iz tega, da so imele za ljudske knjižnice skrb masovne organizacije, pa sledi druga značilnost naših knjižnic, da opravljajo vse knjižnično delo prostovoljci in ne poklicni knjižničarji.

Te dve značilnosti naših knjižnic določata prav tako pestrost njihove knjižne zaloge, kakor tudi poseben način njihovega dela.

Pri izbiri knjig za knjižnice odločajo krajevni činitelji. Na njih je, da oberejo iz starih in novih izdaj res samo tisto, kar je knjižničnemu okolju primerno da bodo bralci s pridom brali. Pri tem obstoji sicer nevarnost, da bodo skušali iz napečnoga lokalpatriotizma zvišati privicne zaloge knjig z večjim ali manjšim številom mrtvih knjig in ne bodo odprli svoje knjižnice, dokler ne bo v njej toliko knjig, da se jim ne bo treba sramovati, kaj so uganili na nekem ljubljanskem rajonu, kjer niso odprli knjižnice, kar bi bila za rajon ^{sramota} ~~zrada~~, da bi imel knjižnico s samo 700 knjigami. Toda ne pozabimo, da štejejo samo tiste knjige, ki so žive, ki so bile v dveh letih vsaj enkrat izposojene. Vse grško je samo navlaka, ki jemlje prostor in nam meše pesek v oči. Prostovoljno delo knjižničarjev posega odločilno v hišni red naših knjižnic, ki se morajo s svojim delom prilagoditi razpoložljivemu času knjižničarjev-prostovoljcev. Zato so oprte naše ljudske knjižnice povprečno po nekaj ur na teden. Razumljivo je, da je tedaj obisk močnejši in se mora zmanjšati ukvarjanje knjižničarja s posamezniki. Zato bi bilo potrebno, da bi se uvedli po knjižnicah poleg knjižničarjev, ki opravljajo tehnično delo v knjižnici, knjižni propagandisti ali svetovalci, ki naj bi kajali obiskovalcem nasvete, kaj naj berejo in jih uvajali v študijsko in strokovno knjigo, kajti ne smemo pozabiti, da je prva naloga naše ljudske knjižnice, vzgajati in usposablјati politično in strokovno nove kadre !

Zidni seznam knjig v manjših knjižnicah

V najmanjših knjižnicah do 300 knjig, ki predstavljajo večino naših ljudskih knjižnic, je vprašanje, v koliko se splača in je koristno sestavljati seznam knjig v zvezkih ali na posameznih kartonih. Iskanje po takem seznamu zahteva od čitalca že neko izveščanost v načinu obiskovanja knjižnice. Ker pa so prav obiskovalci naših najmanjših knjižnic v knjižnici najmanj doma, v nezavednem prizadevanju, kako bi se izognili temu neprijetnemu delu, seznamov knjig zvešine sploh ne uporabljajo, temveč se obračajo samo na knjižničarja, naj jim nudi in odbere primerno branje. Ta način neposrednega, vsebnega odmerjanja in izbiranja knjig je z vzgojne strani res kar najbolj priporočljiv. Je pa silo zamuden in knjižničar ga ne bo opravljal površno in šablonsko samo v primeru, kadar bo imel opratka le s prav malim številom obiskovalcev. Če pa bodo zahtevali trije hkrati, naj jim odbere knjige, se bo zmedel in ne bo našel primernih knjig, pa še obiskovalci bodo godrnjali, češ, da morajo čakati. Pa še to moram upoštevati, da se knjižničarju spominsko najbližje samo najnovejše in najbolj brane knjige, vse drugo so pa kar nekam zanemarjene in ustvarjajo vedno večjo mrtvo zalogo knjig.

Zato je potrebno, da predočimo bralcem, našo knjižno zalogo na čim preprostejši in nazornejši način. To pa bi se dalo doseči s stenskim seznamom, ki ga lahko napravi vsak knjižničar sam in to z najmanjšimi stroški. Vzamemo pole kartona, najbolje črnega. S črno nitjo vsijemo vanj po velikosti pole primerno kolen širine devet centimetrov. Sivi naj bodo na vidni strani široki dva centimetra, na hrbtni strani en centimeter. V šive zatikamo na roboh malce zašiljene trakove, ki smo nanje napisali pisateljja, naslov dela in njegove signaturo. Vse plocho seznama razdelimo z ustreznimi napisi po strokah, kakor jih pač imamo v naši knjižnici. Dodamo pa pod glavo seznam najnovejših in najaktualnejših knjig, ker listka z naslovi lahko vsakokrat menjamo, dajemo seznamu vedno drugačno obliko, s čemer že samo po sebi privlačimo pozornost čitalcev prav na tiste knjige, ki jih hočemo posebno priporočiti. Še v večji meri bomo uspeli s tem, če bomo dodali poudarjenim knjigam, posebej pa novim, kratke karakteristike in opombe po vsebini in pomembnosti knjige. Če imamo v knjižnici toliko knjig, da jih ne bi mogli zvrstiti na enem kartonu, jih razdelimo na dva ali tri.

Taki sezname n. bodo knjižnici samo v prid, ker se bodo ob njih naučili obiskovalci sami izbirati knjige, temveč ji bodo v okras in hkrati močna propaganda za knjige.

KNJIGA SDFIRA OZGORNA, POPLJEMENITI ČLOVEKA, MU JJE KAZALO ŽIVLJENJA NJEGOVEGA NARODA.

KNJIGA NAS UČI ISKRENO LJUBITI LJUDI IN SPOŠTOVATI NJIH DELA.
GORKI